

ks. Dawid Galanciak

Łasin

ORCID: 0000-0002-0113-2756; e-mail: dawidgal@op.pl

<https://doi.org/10.4467/25443283SYM.20.011.12128>

GŁOSZENIE SŁOWA BOŻEGO MISJĄ PREZBITERA

PREACHING THE WORD OF GOD AS THE MISSION OF A PRESBYTER

Abstrakt

Głoszenie słowa Bożego jest fundamentalnym zadaniem Kościoła. Obowiązek ten wpisany jest w misję kapłana, który jako sługa Słowa jest pierwszym, który słowo Boże: przyjmuje, wierzy i żyje nim, zwiastuje i jest jego szafarzem. Słowo Boże stanowi źródło kapłańskiej formacji, sam zaś kapłan jest głosem Boga i sługą Jego słów. Głoszenie słowa Bożego jest jednym z filarów kapłańskiej służby, a zarazem priorytetem misji kapłana i duszą kapłańskiego apostołatu. Płaszczyzną do realizacji tych zadań jest nowa ewangelizacja oraz katecheza szkolna i parafialna.

Słowa kluczowe: słowo Boże, nowa ewangelizacja, szafarz słowa Bożego, katecheza

Abstract

Preaching the Word of God is the fundamental role of the Church. This duty is included in the mission of a priest who as the servant of the Word of God is the first person to accept It, believe in It and live according to It. He is also responsible for announcing It and being Its minister. The Word of God is the source of the formation of the priesthood, while the priest himself is the God's voice and the servant of His words. Preaching the Word of God is one of the pillars of the priestly service as well as the priority of the priest's mission and the soul of the priestly apostolate. The surface to carry out these tasks is the new evangelisation, school and parish catechesis.

Keywords: the Word of God, new evangelization, the minister of the Word of God, catechesis

Wstęp

Misja, którą Kościół powierza kapłanowi jako duszpasterzowi i nauczycielowi religii, nie jest możliwa do zrealizowania bez odniesienia do słowa Bożego będącego źródłem duchowej siły. Stanowi ono fundament jego egzystencji i jedyny punkt odniesienia, a zarazem przedmiot głoszenia. Paweł VI w adhortacji *Evangelii nuntiandi* pisał: „Głoszenie ewangelicznego orędzia nie jest czymś takim, co Kościół mógłby dowolnie albo wykonywać, albo nie wykonywać, ale jest zadaniem i obowiązkiem, nałożonym mu przez Pana Jezusa, ażeby ludzie mogli wierzyć i dostąpić zbawienia. Głoszenie Ewangelii jest zgoła konieczne, jest jedyne w swoim rodzaju i nic go nie może zastąpić”¹. W związku z tym *Kodeks prawa kanonicznego*, określając zwięźle zakres kapłańskich obowiązków, stanowi: „Do własnych zadań prezbiterów, którzy są współpracownikami biskupów, należy głoszenie Ewangelii Bożej. Ten obowiązek spoczywa zwłaszcza na proboszczach oraz innych duszpasterzach, w stosunku do powierzonego im ludu”². Do wypełnienia tej misji potrzebna jest właściwa

¹ PAWEŁ VI, Adhortacja apostolska *Evangelii nuntiandi*, Rzym 1975 (dalej: EN), 5.

² *Kodeks prawa kanonicznego*, Poznań 1984 (dalej: KPK), kan. 757.

formacja ku kapłaństwu, także samych kapłanów, a przede wszystkim osobista i głęboka więź z Jezusem Chrystusem – Słowem danym światu przez Ojca, który jest w niebie. Słowo Boga jest zatem dla kapłana filarem przepowiadania, źródłem jego formacji, tym, co ma przyjąć, w co wierzyć i według czego żyć, duszą jego apostołatu i służby oraz podstawą ewangelizacji. Brak relacji ze Słowem Bożym w kapłańskim życiu jest początkiem kryzysu, przyczyną odejścia z kapłaństwa, a zarazem raną świadomie zadawaną Kościołowi.

Jezus Chrystus – Głosiciel słowa Ojca

Jezus Chrystus, jak pisze ojciec święty Paweł VI, „jako głosiciel Ewangelii, przede wszystkim wieści Królestwo, Królestwo Boże, któremu przypisuje taką ważność, że wszystko inne w zestawieniu z nim stanowi dodatkową «resztę». Dlatego Królestwo Boże trzeba uważać za coś absolutnego, a wszystko inne należy od niego uzależnić”³. Kapłan, który chce wypełnić misję, do jakiej został wezwany przez Kościół, a mianowicie stać się głosicielem słowa Bożego, winien być pierwszym, który zrozumie to, czego Jezus uczy swą postawą, i jako pierwszy usłyszy Słowo Boże. Słyszając zaś Słowo, aby wydało plon, prezbiter nie może Nim pogardzić, dlatego winien w sercu zaakceptować Je i uczynić motorem swego życia oraz duszpasterskiego oddziaływania. Tak jak zadaniem apostołów było głoszenie Ewangelii z woli Jezusa, które nie mogło się dokonać bez jej przyjęcia najpierw w ich życiu, tak samo kapłan musi jako pierwszy przyjąć i uwierzyć w orędzie Dobrej Nowiny, by móc świadczyć i głosić ją innym. Zadaniem kapłana jest głoszenie słowa Bożego w taki sposób, aby prowadziło ono wiernych do pogłębiania więzi z Jezusem Chrystusem i do przekonania, że swoim życiem winni Go ukazywać innym ludziom oraz współczesnemu światu⁴.

³ EN 8.

⁴ Por. W. PIOTROWSKI, *Czy kapłan może przekonać do dawania świadectwa miłości?*, „Ateneum Kapłańskie” 154 (2010), s. 275.

Kościół – przestrzeń proklamacji słowa Bożego

Kościół należy rozumieć jako społeczność tych, którzy uwierzyli w słowo Boże – *congregatio fidelium*, gromadzącą się przez Słowo we wspólnocie wyznania, gdzie służba Słowu jest służbą kapłańską⁵. Święty Paweł określi tę posługę jako „świętą czynność głoszenia Ewangelii Bożej po to, by poganie stali się ofiarą miłą Bogu, uświęconą Duchem Świętym” (Rz 15,16). Celem kapłańskiej posługi jest zatem ukazanie wszelkiemu stworzeniu – a w sposób szczególny Ludowi Bożemu – Osoby Jezusa Chrystusa⁶, co dokonuje się przez posługę głoszenia słowa Bożego. Czytamy zatem w dokumencie *Zasady formacji kapłańskiej w Polsce* następujące słowa: „Kapłaństwo wraz ze Słowem Bożym i sakramentalnymi znakami, którym służy, należy do konstruktywnych elementów Kościoła. Prezbiter jest (...) ustanowiony kapłanem nie tylko dla Kościoła lokalnego, ale również dla Kościoła powszechnego, w jedności z biskupem, *cum Petro et sub Petro*”⁷.

Głoszenie Ewangelii jest fundamentalnym zadaniem Kościoła świętego, a więc także każdego kapłana, który z woli i mandatu Boga pełni w nim rolę stróża depozytu wiary. Jednocześnie należy pamiętać tę elementarną prawdę, że kapłan jest włączony we wspólnotę słuchających, jaką jest Kościół⁸. Myśl tę wyraził św. Jan Paweł II w *Pastores dabo vobis*, kiedy pisał: „Kapłan pełni swój urząd nie tylko w Kościele, lecz również wobec Kościoła. Kapłaństwo wraz ze Słowem Bożym i sakramentalnymi znakami, którym służy, należy do konstytutywnych elementów Kościoła. Prezbiter jest całkowicie oddany Kościołowi i służy wspólnemu kapłaństwu całego Ludu Bożego, jest ustanowiony kapłanem nie tylko dla Kościoła lokalnego, ale również dla Kościoła powszechnego”⁹.

⁵ Por. W. KASPER, *Nowe akcenty w dogmatycznym rozumieniu służby kapłańskiej*, „Concilium” 1-5 (1969), s. 168.

⁶ Por. KONGREGACJA DS. DUCHOWIEŃSTWA, *Kapłan – głosiciel Słowa, szafarz sakramentów i przewodnik wspólnoty w drodze do trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa* (dalej: KGS), wyd. pol. Tarnów 2005, s. 16

⁷ *Zasady formacji kapłańskiej w Polsce*, Częstochowa 1999 (dalej: ZFKwP), 61.

⁸ Por. M. J. SKROBISZ, *Kapłan słuchającym głosicielem Bożego Słowa według DV 25*, „Studia Loviciensia” 8 (2006), s. 296.

⁹ JAN PAWEŁ II, *Adhortacja apostołska Pastores dabo vobis*, Rzym 1992 (dalej: PDV), 16.

Filary kapłańskiej służby: przepowiadanie i władza

Przepowiadanie i władza, jak podkreśla Joseph Ratzinger, mają charakter ponadczasowy i są z woli Jezusa dwoma fundamentalnymi filarami kapłańskiej służby¹⁰. „Wyświęceni kapłani w wykonywaniu swej świętej posługi nauczają i działają nie własną mocą, jak również nie z mandatu wspólnoty, lecz w osobie Chrystusa – Głowy i w imieniu Kościoła. Dlatego kapłaństwo służebne różni się istotowo, a nie tylko stopniem, od wspólnego kapłaństwa wiernych, któremu z ustanowienia Chrystusa ma służyć”¹¹. Powołany do sprawowania czynności kultycznych, pastoralnych i posługi słowa prezbiter, wypełniając swą misję, naśladuje Jezusa Chrystusa w Jego potrójnej funkcji: kapłańskiej, pasterskiej i prorockiej¹². Jako sługa Chrystusa i Kościoła jest także tym, którego obowiązkiem staje się przepowiadanie Ewangelii, kierowanie ku zbawieniu członków Ludu Bożego, udzielanie sakramentów oraz składanie jedynej niekrwawej Ofiary *in persona Christi et in persona Ecclesiae*¹³.

Słowo Boże – źródło kapłańskiej formacji

Kapłan z racji konsekracji i posłania do głoszenia Ewangelii jest znakiem wiary¹⁴, słowo Boże jest zaś głównym źródłem jego formacji, dlatego nie może on nigdy zrezygnować z obcowania z nim. Częste obcowanie ze słowem Boga w konsekwencji dogłębnie przenika kapłańskie myśli i uczucia oraz rodzi w kapłanie nową mentalność¹⁵. Ponadto w posłudze głoszenia słowa Bożego wyraża się kapłańska troska o wiarę i sumienie słuchaczy¹⁶.

¹⁰ Por. J. RATZINGER, *Słudzy waszej radości*, Wrocław 1990, s. 92.

¹¹ *Kompendium katechizmu Kościoła katolickiego*, Kielce 2005, 336.

¹² Por. M. OZOROWSKI, *Służba kapłańska w Kościele*, „Studia Teologiczne” 27 (2009), s. 14.

¹³ Por. E. CHAT, *Hierarchiczne kapłaństwo biskupów i prezbiterów*, „Kieleckie Studia Teologiczne” 9 (2010), s. 9.

¹⁴ Por. J. TWARDOWSKI, *Życ chwilą konsekracji*, „Pastores” 1 (1998), s. 43.

¹⁵ Por. C. PARZYSZEK, *Obraz kapłana w świetle adhortacji Verbum Domini*, „Homo Dei” 3 (2011), s. 52.

¹⁶ Por. E. STANIEK, *Kapłańska codzienność*, „Pastores” 1 (1998), s. 75.

Benedykt XVI podczas liturgii święceń kapłańskich mówił do nowych kapłanów: „Abyście mogli przyczynić się do radości innych w świecie często smutnym i negatywnym, musi płonąć w was ogień Ewangelii, musi gościć w was radość Pańska. Tylko wtedy będziecie mogli być zwiastunami tej radości, pomnażającymi ją i niosącymi ją wszystkim, zwłaszcza smutnym i pozbawionym nadziei”¹⁷. Płomień ten kapłan podtrzymuje w swym sercu przez medytację słowa Bożego, która wprowadza go w tajemnicę kapłańskiej egzystencji, kształtuje etos życia duszpasterza i jest jednocześnie sercem jego duchowości. Ponadto dzięki medytacji Jezus Chrystus towarzyszy kapłanowi w misji głoszenia słowa Bożego. Samo zaś rozważanie tego Słowa jest nieustannym poszukiwaniem przez prezbitera Mistrza, a jednocześnie przygotowuje go do sprawowania Eucharystii, posługi w konfesjonale oraz pracy duszpasterskiej. „Kapłan swoim życiem powinien utożsamiać się z Chrystusem, dzięki czemu słowo, które nie jest własne, staje się jednak słowem głęboko osobistym”¹⁸. Medytacja stanowi więc także źródło odpowiedzi danej kapłanowi na to, kim jest i jakim chce on być; jest również źródłem słowa i czynu kapłana, poprzez które odpowiada on Bogu na Jego głos i Słowo. Zażyłość ze słowem Bożym jest więc nieodzownym warunkiem właściwego rozwoju duchowości kapłańskiej¹⁹.

Analizując rolę i misję kapłana we wspólnocie Kościoła Rzymskokatolickiego, zauważa się, że „wciąż trzeba torować drogi prowadzące do Słowa Bożego, nie tylko nie zapominając o konieczności poświęcania szczególnej uwagi tym, którzy poszukują, lecz traktując to jako pierwszy krok ewangelizacji”²⁰. Odpowiedzialność ta spada w pierwszej kolejności na kapłanów, jako ludzi wybranych przez Boga, aby byli przewodnikami

¹⁷ BENEDYKT XVI, *Bądźcie „sługami miłości”*. Msza święta i święcenia kapłańskie, 27.04.2008, „L’Osservatore Romano”, wyd. pol., 6(29) (2008), s. 45.

¹⁸ TENŻE, *Pan uobecnia swoje działanie przez posługę kapłana. Audiencja generalna*, 14.04.2010, „L’Osservatore Romano”, wyd. pol., 6(31) (2010), s. 43.

¹⁹ POR. L. SADOWSKI, *Duchowa formacja kapłana katolickiego według Pastores dabo vobis*, „Studia Diecezji Radomskiej” 7 (2005), s. 338-339.

²⁰ BENEDYKT XVI, *Kapłan i duszpasterstwo w świecie cyfrowym: nowe media w służbie Słowa. Orędzie na 44. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu*, „L’Osservatore Romano”, wyd. pol., 3-4(31) (2011), s. 7.

na drodze do spotkania z Bogiem żywym i prawdziwym. Przywołać należy w tym miejscu myśl zawartą w liście Episkopatu Polski do kapłanów na Wielki Czwartek 2011 roku, gdzie odnajdujemy wskazówkę, jak nie zagubić tożsamości kapłańskiej. Czytamy w nim: „Kontemplacja, czyli zdolność widzenia spraw po Bożemu, staje się bardzo ważna zwłaszcza dzisiaj, gdy świat żyje, jakby Boga nie było, gdy zagłuszane jest Jego słowo i zacierane są znaki Jego obecności, gdy zsekularyzowany styl życia wydziedzicza Boga z Jego własności, gdy najgłębsza ludzka potrzeba Boga jest wypierana przez potrzeby chwili. Musimy być świadomi, że jeśli zatracimy kontemplacyjny kontakt ze Słowem, wtedy powierzchowne traktowanie rzeczywistości zacznie przenikać także nasz umysł i serce”²¹.

Nie możemy przemilczeć w naszej refleksji również myśli, jaką wyraża Joseph Ratzinger w swoich rozważaniach nad kapłaństwem. Zauważa on: „Często może się wydawać, że kapłan – siewca słowa – stoi na straconych pozycjach, że jest on skazany na niepowodzenie, i że – jak święty Paweł – wpada z jednego utrapienia w drugie. Ale jak Pawłowi w tych wszystkich słabościach i zagrożeniach dane było (...) doświadczać wspólnie dobroci Boga, dobroci, która poprzez serie okropnych katastrof uczyniła go człowiekiem pełnym optymizmu, nadziei i radości – tak też kapłan poprzez rozmaite rozczarowania, jakie są jego udziałem, będzie mógł z głęboką radością doświadczyć tego, że swoją nędzną służbą w jakiejś ukrytej głębi karmi ludzi, karmi świat. I że świat tym żyje. I że z tego czasami beznadziejnego zasiewu rośnie Boży plon”²².

Kapłan winien mieć jednak świadomość, że dla współczesnego świata nie jest on jedynym głosicielem słowa Bożego. Wynika stąd zatem wielkie zadanie umiejętnego słuchania tegoż Słowa, aby przenikało i przemieniało najpierw kapłana, a potem tych, którym będzie on je głosił. Tylko człowiek umiejący słuchać Boga może Go przyjąć i zaakceptować Jego słowo. Wówczas staje się on wiarygodnym głosicielem tego Słowa. Problem umiejętności słuchania, a także rozumienia współczesnego człowieka,

²¹ *Kapłan kształtowany przez Słowo Boże. List biskupów polskich do kapłanów na Wielki Czwartek 2011*, <http://episkopat.pl/kaplan-kszaltowany-przez-slowo-boze/> (odczyt z dn. 16.02.2020 r.).

²² J. RATZINGER, *Słudzy waszej radości*, dz. cyt., s. 17.

który chce być coraz mocniej zaangażowany w przekaz wiary, rozpoczyna się u podstaw kształtowania tożsamości i świadomości kapłańskiej, a więc na etapie formacji seminaryjnej. Głoszenie bowiem ludowi Bożemu tego, co chce mu przekazać sam Bóg, wymaga najpierw pogłębienia własnej tożsamości i duchowości oraz zakorzenienia w tradycji i wiedzy²³. Obowiązkiem kapłana jest również nieustanne podejmowanie wysiłku prowadzącego do odnowienia jego zażyłości ze słowem Bożym, którego owocem stanie się nowa duchowa wiosna rozprzestrzeniająca się na Kościół w Polsce i w świecie²⁴.

Kapłan – sługa Słowa

W momencie święceń kapłańskich dokonuje się mistyczne wcielenie Jezusa Chrystusa w osobę przyjmującego sakrament, a więc ontologiczna transformacja, dlatego to sam Mistrz z Nazaretu przemawia i działa przez kapłana²⁵. Kapłan jest tym, który „uobecnia Chrystusa, Głowę Kościoła, poprzez posługę słowa będącą uczestnictwem w Jego funkcji prorockiej. *In persona et in nomine Christi* kapłan jest sługą słowa ewangelizującego, które wszystkich wzywa do nawrócenia i świętości; jest sługą słowa kultycznego, które wysławia wielkość Boga i wyraża dziękczynienie za Jego miłosierdzie; jest sługą słowa sakramentalnego, będącego skutecznym źródłem łaski. W tak wieloraki sposób kapłan mocą Ducha Parakleta przedłuża naukę Boskiego Mistrza we wspólnocie Jego Kościoła²⁶. Poza tym prezbiter, który poprzez święcenia w sposób szczególny został powołany do przymierza z Bogiem i przez to stał się Jego przyjacielem, będzie mógł być głosicielem słowa Bożego, wówczas gdy ono będzie żyło najpierw w nim, tak jak żyło w Najświętszej Maryi Pannie²⁷.

²³ Por. J. BAGROWICZ, *Radość bycia kapłanem – konsekrowanym dla zbawienia świata*, „Ateneum Kapłańskie” 154 (2010), s. 225.

²⁴ Por. *Kapłan kształtowany przez Słowo Boże...*, dz. cyt.

²⁵ Por. B. CZĘSZ, *Chrystologiczny wymiar kapłaństwa w świetle słów: „Chrystus wczoraj, dziś i zawsze”* (Hbr 13,8), „Miesięcznik Kościelny Archidiecezji Poznańskiej” 3 (1998), s. 27.

²⁶ KONGREGACJA DS. DUCHOWIEŃSTWA, *Instrukcja Kapłan pasterz i przewodnik wspólnoty parafialnej*, Rzym 2002 (dalej: KPPWP), 9.

²⁷ Por. C. PARZYSZEK, *Obraz kapłana...*, dz. cyt., s. 50.

Zadaniem kapłana jest przewodzenie wspólnocie wiernych, dlatego nie może on zapominać, że chrześcijanie mają prawo widzieć w nim monstrancję Ewangelii²⁸. Święty Paweł w Liście do Rzymian naucza: „Przeto wiara rodzi się z tego, co się słyszy, tym zaś, co się słyszy, jest słowo Chrystusa” (Rz 10,17). Należy mieć więc zawsze na uwadze, że dla prezbiterów „pierwszą funkcją jest głoszenie słowa Bożego, ponieważ podstawą osobistego i wspólnotowego życia chrześcijańskiego jest wiara, którą rodzi słowo Boże i która karmi się tym słowem”²⁹. Stając zatem wobec wspólnoty Kościoła kapłan czyni to w postawie wiary i zawierzenia Jezusowi Chrystusowi, który zapewnia: „Kto was słucha, Mnie słucha, a kto wami gardzi, Mną gardzi” (Łk 10,16). Posługiwanie słowu jest podstawową posługą kapłańską, bowiem wiara pochodząca ze słuchania musi stanowić fundament podczas sprawowania Eucharystii i w posłudze miłości³⁰. Stąd słowa, które św. Paweł zapisał w Pierwszym Liście do Koryntian, winny być programem życiowym każdego kapłana: „Świadom jestem ciężącego na mnie obowiązku. Biada mi bowiem, gdybym nie głosił Ewangelii!” (9,16).

Formy głoszenia słowa Bożego

Głoszenie słowa Bożego jest – jak zaznacza Walter Kasper – zjawiskiem wielopoziomowym. Posługa ta odnosi się w pierwszej kolejności do głoszenia kazań, ale nie wolno zapominać, że jej częścią jest także katecheza, jako zasadnicze i całościowe wprowadzenie w wiarę oraz w życie wspólnoty. Inną formą głoszenia są rozmowy duszpasterskie czy udzielane informacje o wierze³¹. *Kodeks prawa kanonicznego* podkreśla, że „wśród różnych form przepowiadania szczególnie miejsce zajmuje homilia. Stanowi ona część samej liturgii i jest zarezerwowana kapłanowi lub diakonowi”³². Ponadto kapłan jest głosicielem słowa Bożego przede

²⁸ Por. B. CZĘSZ, *Chrystologiczny wymiar...*, dz. cyt., s. 29.

²⁹ JAN PAWEŁ II, *Misja ewangelizacyjna prezbiterów. Audiencja generalna, 21.04.1993*, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 7(14) (1993), s. 40.

³⁰ Por. A. SKOWRONEK, *Wprowadzenie teologiczne. Sakrament święceń kapłańskich*, „Materiały Problemowe” 9 (1986), s. 29.

³¹ Por. W. KASPER, *Sługa radości. Życie i posługa kapłańska*, Kielce 2009, s. 104.

³² KPK kan. 767 § 1.

wszystkim wówczas, gdy wypełnia liturgiczny aspekt swego posługiwania, a więc kiedy jest szafarzem sakramentów świętych, przewodnicząc nabożeństwom i podczas dokonywania poświęceń. Wszystkie te rodzaje przepowiadania łączy jeden cel, jakim jest wzbudzenie i pogłębienie wiary, niezbędnej do osobowego spotkania z Bogiem. Konsekwencją tego jest życie zgodne z przykazaniami³³. Słowo Boże, które kapłan proklamuje w liturgii, jest niejako preewangelizacją, czyli głoszeniem wierzącym wiary i pokuty, a jednocześnie proewangelizacją, czyli przygotowaniem wiernych do sakramentów i uczeniem wypełniania nakazów Jezusa Chrystusa³⁴.

Kapłan – pierwszy, który przyjmuje słowo Boże

Episkopat Polski w liście skierowanym do kapłanów na Wielki Czwartek 2011 roku przypomniał, że pierwszym odbiorcą słów Boga jest kapłan, a następnie ci, którym są one przez niego głoszone. Sam zaś prezbiter winien być jak otwarta Biblia, w której słyhać bicie Serca Boga³⁵. „Bez kapłanów Kościół nie mógłby przeżywać (...) podstawowego posłuszeństwa, które zakorzenione jest w samym sercu egzystencji Kościoła oraz jego misji w dziejach: posłuszeństwa wobec polecenia Jezusa «idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody» (Mt 28,19), a także «to czynicie na moją pamiątkę» (Łk 22,19; por. 1 Kor 11,24), czyli nie mógłby wypełniać nakazu głoszenia Ewangelii i ponawiania każdego dnia ofiary Jego Ciała, które wydał, oraz Jego Krwi, którą przelał za życie świata»³⁶.

Dorastanie do rozumienia tajemnicy Kościoła, także do przyjęcia słowa Bożego przez kapłana oraz wierne jego przekazywanie, tak by w tej posłudze podobać się nie ludziom, lecz Bogu – jak zaznacza Edward Staniek – stanowi jeden z ważnych elementów tożsamości kapłańskiej³⁷.

³³ Por. H. KRZYSZTECZKO, *We wspólnocie parafialnej. Poczucie więzi z parafią i Kościołem powszechnym*, Katowice 2010, s. 178.

³⁴ Por. J. PRZYBYŁOWSKI, *Znaczenie nowej ewangelizacji dla duszpasterstwa młodzieży. Studium pastoralne*, Lublin 2001, s. 250.

³⁵ Por. *Kapłan kształtowany przez Słowo Boże...*, dz. cyt.

³⁶ PDV 1.

³⁷ Por. E. STANIEK, *Kapłańska codzienność*, dz. cyt., s. 76.

Zaakceptowanie i umiłowanie przez kapłana słowa Bożego jest więc wyrazem i źródłem miłości prezbitera tak do Jezusa Chrystusa – Najwyższego i Wiecznego Kapłana, jak i do Kościoła oraz formacji własnej, katechizowanych i wiernych w parafii zgodnie z nauką Zbawiciela. Przyjmując słowo Boże sercem niepodzielnym, kapłan realizuje tym samym cel swej egzystencji i działalności, który św. Jan Paweł II zwięźle określił w *Pastores dabo vobis* jako „głoszenie Ewangelii światu i budowanie Kościoła w imieniu i w zastępstwie Chrystusa (*in persona Christi*), Głowy i Pasterza”³⁸.

Kapłan – pierwszy wierzący w słowo Boże

Jezus Chrystus dla kapłana powołanego do realizacji misji głoszenia słowa Bożego jest jego jedynym i ostatecznym punktem odniesienia. Prezbyter winien w Nim nieustannie znajdować źródło siły w realizacji misji, którą powierzył mu Kościół. Musi mieć jednocześnie świadomość, że nie wystarczy tylko mówić o Jezusie Chrystusie. Trzeba raczej starać się zjednoczyć z Nim oraz pokazać Go innym, co oznacza żmudny proces duchowy i intelektualny oraz potrzebę świadczenia o Nim własnym życiem³⁹. Kapłan jest przede wszystkim człowiekiem uobecniającym zwiastowane orędzie w sobie, dlatego musi również pamiętać, że przepowiadanie stanowi uzewnętrznienie tego, co kryje się w jego wnętrzu⁴⁰. Jedynie – jak czytamy w *Pastores dabo vobis* – „«trwając» w Słowie, kapłan stanie się doskonałym uczniem Jezusa (...). Kapłan powinien być pierwszym «wierzącym» w Słowo, w pełni świadomym, że słowa jego posługi nie są «jego», lecz należą do Tego, który go posłał. Nie jest on panem Słowa: jest jego sługą. Nie jest jedynym posiadaczem tego Słowa: jest dłużnikiem Ludu Bożego”⁴¹.

³⁸ PDV 15.

³⁹ Por. W. CHROSTOWSKI, *Duszpasterstwo biblijne jako składnik nowej ewangelizacji*, w: A. Wojtczak (red.), *Nowa ewangelizacja potrzebuje nowych głosicieli Ewangelii. Materiały z sympozjum w Obrze, 19-20 kwietnia 2001 r.*, Poznań 2001, s. 45.

⁴⁰ Por. M. RUSIECKI, *Zadania prezbitera a jego dojrzałość osobowa (konferencja)*, „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 6 (1997), s. 615-616.

⁴¹ PDV 26.

Zadanie kapłana: żyć słowem Bożym

Kapłan winien rozumieć, że jego zadaniem jest nie tylko głosić Ewangelię, ale nią żyć, bowiem „wysiłek, aby żyć Ewangelią na co dzień, stanowi najlepsze przygotowanie do owocnego przeżywania Eucharystii i jej zrozumienia”⁴². Głoszenie zatem przez kapłana słowa Bożego bez osobistego przekonania traci sens, staje się aktorstwem albo faryzejskim udawaniem czy cyniczną żonglerką słów. Na kapłanie spoczywa obowiązek i misja głoszenia wiary z mocą miłości. Tylko w ten sposób staje się on uwierzytelnionym świadkiem Ewangelii. Samo zaś dawanie przez kapłana świadectwa wiary przy sprawowaniu sakramentów i głoszeniu słowa Bożego jest zwyczajnym, codziennym, a także podstawowym kapłańskim obowiązkiem. Trzeba przy tej okazji wspomnieć również, że cały styl życia kapłana stanowi szczególnie ważne świadectwo w perspektywie nowej ewangelizacji⁴³.

W dokumencie *Zasady formacji kapłańskiej w Polsce*, wydanym przez Episkopat Polski, czytamy: „Między życiem duchowym prezbiterów a wykonywaniem ich posługi istnieje wewnętrzny związek. Posługa ta obejmuje głoszenie słowa, sprawowanie sakramentów i kierowanie ludem Bożym (...). Kapłan jest najpierw sługą słowa. Jako sługa słowa Bożego prowadzi wiernych nie tylko do słuchania tego słowa, ale do wprowadzania go w czyn”⁴⁴. Jako sługa słowa Bożego jawi się więc kapłan przede wszystkim jako człowiek, który posiada charyzmat. Jego priorytetowym zadaniem jest głoszenie Ewangelii w przepowiadaniu liturgicznym, nauczaniu katechetycznym i w wyjaśnianiu teologii. Celebując natomiast sakramenty, czyni to ku uswięceniu chrześcijan. Jako przedstawiciel władzy Ducha Świętego jest zaś przewodnikiem duchowym, obarczonym

⁴² PAPIESKI KOMITET MIĘDZYNARODOWYCH KONGRESÓW EUCHARYSTYCZNYCH, *Eucharystia: Komunia z Chrystusem oraz między nami. Teologiczne i pastoralne refleksje przygotowawcze do 50. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego, Dublin, Irlandia, 10-17 czerwca 2012 roku*, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WR/inne/kongreseuch_10062012.html (odczyt z dn. 16.02.2020 r.), 22.

⁴³ Por. P. P. OGÓREK, *W poszukiwaniu istoty stałej formacji kapłańskiej*, „Studia Gdańskie” 23 (2008), s. 307.

⁴⁴ ZFKwP 178.

odpowiedzialnością za powierzony jego opiece Lud Boży⁴⁵. Istotnym jest również fakt, że głoszenie słowa Bożego – jak czytamy w *Dyrektorium duszpasterstwa powołań* – „stanowi jeden z podstawowych elementów duszpasterstwa powołań. Słowo Boże ma głęboki, istotny związek z każdym powołaniem. Każde autentyczne spotkanie ze Słowem Bożym jest szczególnym dotknięciem tajemnicy powołania. Człowiek wierzący, który pozwala, by Słowo Boże go przeniknęło, nabywa nową świadomość swego własnego powołania. Nawiązuje dialog z Bogiem; czuje się napomniany z mocą; odkrywa drogi bardziej wymagające we współpracy z Panem Jezusem nad przyjściem Królestwa”⁴⁶.

Kapłan – zwiastun słowa Boga

Soborowy *Dekret o posłudze i życiu kapłanów* zaznacza, że „prezbiterzy, jako współpracownicy biskupów przede wszystkim mają obowiązek przepowiadania wszystkim Ewangelii Bożej, aby wypełniając nakaz Pana: «Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu» (Mk 16,15), tworzyli i pomnażali Lud Boży”⁴⁷. Kapłan otrzymał bowiem od Boga szczególne zadanie bycia zwiastunem Jego słowa i prawdy pośród ludu, a także ma być głosem w świecie i dla świata, który niesie to wszystko, co służy dobru dusz, a przez to prowadzi do autentycznie przeżywanej wiary. Zatem w myśl zapisu *Kodeksu prawa kanonicznego*, „głosiciele słowa Bożego powinni przedstawiać wiernym przede wszystkim to, w co należy wierzyć i co trzeba czynić dla chwały Bożej i zbawienia ludzi”⁴⁸. Wypełniają ten obowiązek zarówno w ramach parafii, jak i pełniąc obowiązki nauczyciela religii w placówkach oświatowych.

⁴⁵ Por. M. THURIAN, *Tożsamość kapłana*, Kraków 1996, s. 22-23.

⁴⁶ KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI, *Dyrektorium duszpasterstwa powołań*, Sandomierz 1991, 16.

⁴⁷ II SOBÓR WATYKAŃSKI, *Dekret o posłudze i życiu kapłanów Presbyterorum ordinis*, Rzym 1965, 4.

⁴⁸ KPK kan. 768 § 1.

Kapłan – szafarz słowa Bożego

Wśród czynności, jakie przynależą do posługi kapłańskiej, zadanie głoszenia słowa Bożego jest priorytetowe. Obowiązkiem kapłana jest naśladować Jezusa Chrystusa, który najpierw podjął się dzieła głoszenia Dobrej Nowiny, a następnie ustanowił Eucharystię i przekazał apostołom nakaz jej sprawowania oraz dał im władzę odpuszczania grzechów. Ojciec święty Benedykt XVI ujął tę rzeczywistość w słowach: „Głoszenie Ewangelii jest największą posługą dla człowieka, jaka istnieje. Nie ma bowiem w tym ziemskim życiu większego dobra od prowadzenia ludzi do Boga (...), taki oto głęboki i ostateczny sens ma posługa pasterska (...). Jest nią kształtowanie Chrystusa w wierzących poprzez proces uświęcania”⁴⁹.

Posynodalna adhortacja apostołska *Pastores dabo vobis* podkreśla, że „kapłan jest przede wszystkim szafarzem Słowa Bożego, jest konsekrowany i posłany, by głosić wszystkim Ewangelię o Królestwie, wzywając każdego człowieka do posłuszeństwa wiary i prowadząc wierzących ku coraz głębszemu poznaniu i uczestniczeniu w tajemnicy Boga, objawionej i przekazanej nam w Chrystusie. Dlatego przede wszystkim sam kapłan powinien rozwijać wielką osobistą zażyłość ze Słowem Bożym”⁵⁰. Myśl tę podejmie również Benedykt XVI w adhortacji apostołskiej *Verbum Domini*, stwierdzając stanowczo i jednoznacznie: „Biskupi, prezbiterzy i diakoni nie mogą absolutnie myśleć o przeżywaniu swojego powołania i misji bez zdecydowanego i wciąż odnawianego wysiłku uświęcania się, którego jednym z filarów jest kontakt z Biblią”⁵¹. Natomiast Episkopat Polski w liście do kapłanów na Wielki Czwartek 2011 roku, zwrócił uwagę na szerzące się i niebezpieczne tendencje, mogące zakłócić właściwy charakter kapłańskiej posługi w kontekście słowa Bożego. Czytamy w nim: „Współczesne autorytety pretendują do tego, aby zastąpić słowo Boga swoimi słowami. Jedną z najbardziej subtelnych pokus, którą wabieni

⁴⁹ BENEDYKT XVI, *Głosić Chrystusa i prowadzić ludzi na zbawcze spotkanie z Nim. Adhortacja generalna*, 26.05.2010, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 7(31) (2010), s. 53.

⁵⁰ PDV 26.

⁵¹ BENEDYKT XVI, Adhortacja apostołska *Verbum Domini*, Rzym 2010 (dalej: VD), 78.

są także kapłani, jest myślenie, że słowa wzięte z ulicy mogą być bardziej «nośne» i bardziej skuteczne aniżeli słowo Boże. Musimy strzec się tej pokusy. Kapłan ma być pierwszym wierzącym w niezastąpioną moc Słowa, które zawiera w sobie życiodajną, jedyną Prawdę, także wtedy, gdy dla wielu wydaje się ona niewygodna albo nieaktualna. Aby tak się stało, musimy jako pierwsi wsłuchiwać się każdego dnia w słowo Boże, ponieważ ono będzie wzmacniało w nas postawy, które są z nim zgodne, i będzie oczyszczało z tego, co się sprzeciwia Bożej woli⁵².

Kapłan głosem Boga i sługą Jego słów

Chrześcijański głosiciel słowa Bożego – jak naucza Joseph Ratzinger – ma świadomość, że to, co głosi, nie mówi od siebie samego, lecz że staje się głosem Jezusa Chrystusa. Tym samym pozostawia miejsce samemu Logosowi, a przez wspólnotę z Człowiekiem Jezusem wprowadza słuchających we wspólnotę z żywym Bogiem⁵³. Kapłan, który jest świadomy własnej tożsamości z Jezusem Chrystusem, nigdy nie będzie dążył do tego, aby przesłonić sobą słowo Boże i by skupiać na sobie uwagę wiernych czy katechizowanych, eksponując swoją elokwencję, wiedzę, znajomość życia i świata. Będzie bronił się przed pokusą taniego populizmu i schlebiana słuchaczom, wiernie głosząc Ewangelię⁵⁴. Kapłan – jak naucza Benedykt XVI – „nie wykląda własnych idei czy filozofii (...). Kapłan nie mówi od siebie, nie mówi ze względu na siebie, by stworzyć sobie grono wielbicieli lub własną partię; nie wypowiada swoich myśli, swoich pomysłów, lecz pośród zamieszania, jakie tworzą wszystkie filozofie, kapłan uczy w imieniu obecnego Chrystusa, proponuje prawdę, którą jest sam Chrystus, Jego słowo, Jego sposób życia i postępowania. Do kapłana

⁵² *Kapłan kształtowany przez Słowo Boże...*, dz. cyt.

⁵³ Por. J. RATZINGER, *Kościół. Pielgrzymująca wspólnota wiary*, Kraków 2005, s. 145.

⁵⁴ Por. M. CHMIELEWSKI, *Miłość Chrystusa Dobrego Pasterza źródłem i wzorem miłości pasterskiej kapłana*, w: M. Wysocki (red.), *Fructus Spiritus est Caritas. Księga jubileuszowa ofiarowana Księdzu Profesorowi Franciszkowi Drączkowskiemu z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin, czterdziestopięciolecia święceń kapłańskich i trzydziestopięciolecia pracy naukowej*, Lublin 2011, s. 583.

odnosi się to, co Chrystus powiedział o sobie samym: «Moja nauka nie jest moja» (J 7,16). (...) Kapłan powinien zawsze tak mówić i działać⁵⁵.

Katechizm Kościoła katolickiego naucza: „Posłany przez Pana mówi i działa nie przez swój własny autorytet, ale na mocy autorytetu Chrystusa; nie jako członek wspólnoty, ale mówiący do niej w imieniu Chrystusa”⁵⁶. Kapłan na mocy sakramentu święceń jest więc głosem Boga, a zarazem sługą Jego świętych słów, posianych w ludzkich sercach i sumnieniach. Stanowi to najistotniejszy element, niejako rdzeń całej kapłańskiej posługi słowa. Głosząc słowo Boże, prezbiter żyje ukryty w rękach Boga, ukryty w cieniu Jego słów. Należąc w pełni do Pana, sam nawołuje wiernych do tej Boskiej zależności, otwartości na zbawiającego Boga, wypełniając tym samym zasadniczą część kapłańskiej posługi⁵⁷. „Bycie «głosem» Słowa (...) zakłada prawdziwe «zatrącenie się» w Chrystusie przez uczestnictwo w Jego tajemnicy śmierci i zmartwychwstania z całym swoim jestestwem (...). Jedynie uczestnictwo w ofierze Chrystusa, w Jego *kenosis* sprawia, że głoszenie staje się autentyczne! (...) Głoszenie zawsze pociąga za sobą również ofiarę z siebie jako warunek autentyczności i skuteczności tego głoszenia”⁵⁸.

Słowo Boże – dusza kapłańskiego apostołatu

Ojciec święty Benedykt XVI, nauczając o obecności słowa Bożego w życiu kapłana, wskazuje, że jest ono duszą kapłańskiego apostołatu i całego życia prezbiterów, „towarzyszem” ich życia, „doradcą w dobrem” oraz „pociechą w troskach i smutku” (por. Mdr 8,9), a także powierzonym im drogocennym dobrem i centralnym punktem posługi⁵⁹. Z tej racji

⁵⁵ BENEDYKT XVI, *Pan uobecnia swoje działanie...*, dz. cyt., s. 43.

⁵⁶ *Katechizm Kościoła katolickiego*, Poznań 1994, 875.

⁵⁷ Por. M. ZAWADA, *Duchowość kapłańska – refleksje biblijne* (cz. 1), „Homo Dei” 4(71) (2001), s. 24-27.

⁵⁸ BENEDYKT XVI, „*Jakże niesamowitą rzeczą jest być księdzem!*” *Audiencja generalna*, 24.06.2009, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 9(30) (2009), s. 49.

⁵⁹ Por. BENEDYKT XVI, *Słowo Boże duszą apostołatu i życia kapłańskiego*. *Nieszpory w katedrze Notre-Dame, Paryż, 12.09.2008*, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 10-11(29) (2008), s. 19.

kapłan jako duszpasterz i katecheta winien być świadkiem, a nie ekspertem od słowa Bożego, dlatego musi być pierwszym, który przyjmuje je w posłuszeństwie wiary⁶⁰. Należy podkreślić w związku z tym, że od tego, jacy są kapłani, zależy stan świadomości i świętości Kościoła⁶¹. Kapłan, chcąc wypełnić swoje zobowiązania złożone przed Bogiem w dniu święceń, nie może zatem rezygnować z żadnej możliwej dla niego formy przepowiadania Ewangelii⁶².

Cechy współczesnego głosiciela słowa Bożego

Wśród elementów niezbędnych, które powinien posiadać współczesny głosiciel słowa Bożego, należy za Kazimierzem Lubowickim wymienić: wewnętrzną dojrzałość przejawiającą się w odwadze głoszenia Ewangelii, męstwie i wolności od lęku; podobanie się Bogu, a nie ludziom, zgodnie z przesłaniem św. Pawła: „Gdybym jeszcze ludziom chciał się przypodobać, nie byłbym sługą Chrystusa” (Ga 1,10); obcowanie z Bogiem i pozostawanie z Nim w ścisłej zażyłości; dyspozycyjność dla wszystkich ludzi; świadomość własnego powołania oraz bycie autentycznym człowiekiem⁶³. Kapłan winien być człowiekiem, który jest ogarnięty pasją głoszenia Ewangelii, jest bowiem sługą Słowa Bożego ustanowionym dla głoszenia Dobrej Nowiny oraz budzenia, głoszenia i ubogacania wiary⁶⁴. Mówił o tym do kapłanów św. Jan Paweł II podczas spotkania z nimi w Paryżu w 1980 roku: „Misja kapłanów Nowego Testamentu jest wzniosła i konieczna: jest misją Chrystusa, jedynego Pośrednika i Uświę-

⁶⁰ Por. A. MICHALIK, *Duszpasterz wczoraj, dziś i jutro*, t. 2: *Wybrane zagadnienia duszpasterskie*, Tarnów 1997, s. 151.

⁶¹ Por. M. RADOŃSKI, *Wprowadzenie pastoralne*, „Materiały Problemowe” 9 (1986), s. 38.

⁶² Por. W. SŁOMKA, *Oblicza kapłańskiej miłości*, w: W. Słomka, J. Misiurek (red.), *Kapłan pośród ludu kapłańskiego*, Lublin 1993, s. 38.

⁶³ Por. K. LUBOWICKI, „*Ja jestem drogą i prawdą, i życiem*”. Aktualizacja słowa Bożego we współczesnym przepowiadaniu, w: J. Kiciński (red.), *Słowo Boże szkołą formacji kapłańskiej*, Wrocław 2011, s. 118-126.

⁶⁴ Por. JAN PAWEŁ II, *Bądźcie szczęśliwi i dumni, że jesteście kapłanami. Do księży Paryża w Notre-Dame, 30.05.1980*, w: E. Weron, A. Jaroch (red.), *Jan Paweł II. Nauczanie papieskie*, t. 3, 1 (1980), Poznań 1985, s. 673-674.

ciciela, tak dalece, że wzywa do całkowitego poświęcenia życia i samych siebie. Im bardziej Lud Boży jest dojrzały, im bardziej rodziny chrześcijańskie i w ogóle świeccy angażują się apostołsko, tym bardziej ich życie chrześcijańskie potrzebuje kapłanów, którzy będą w pełni kapłanami. Z drugiej strony im bardziej świat staje się zdechristianizowany, im bardziej brak mu dojrzałości w wierze, tym bardziej również potrzebuje kapłanów, którzy będą całkowicie oddani świadczeniu o pełni tajemnicy Chrystusa⁶⁵.

Katecheza szkolna i parafialna miejscem głoszenia słowa Bożego

Święty Jan Paweł II przypomina katechizującym, zwłaszcza kapłanom: „Do jakże pilnego studiowania Słowa Bożego, przekazywanego przez Magisterium Kościoła, winien przykładać się katecheta; jak głęboka winna być jego zażyłość z Chrystusem i z Ojcem, jak wiele czasu powinien on poświęcać modlitwie i jak być oderwanym od siebie samego, aby mógł powiedzieć: «Moja nauka nie jest moja»⁶⁶. *Directorium Catechisticum Generale* podkreśla zatem: „Posługa słowa znajduje w Piśmie Świętym pokarm i regułę (...), bierze swój początek z ksiąg Pisma Świętego i z przepowiadania Apostołów⁶⁷. Za autentycznego głosiciela Ewangelii – idąc za głosem Pawła VI – należy więc uznawać tego, „kto z największym nawet wyrzeczeniem i poświęceniem szuka zawsze prawdy dla przekazywania jej innym. Nigdy nie fałszuje on prawdy i nigdy jej nie ukrywa, dla podobania się ludziom, wzbudzania podziwu i podniecenia umysłów, ani dla oryginalności czy chęci pokazania się. Nie gardzi prawdą; prawdy objawionej nie zaciemnia, kierowany niedbalstwem i lenistwem w jej poszukiwaniu lub wygodą, albo strachem. Nie zaprzestaje jej studiowania; służy jej wielkodusznie, nie zniewalając jej⁶⁸”.

⁶⁵ Tamże, s. 673.

⁶⁶ JAN PAWEŁ II, Adhortacja apostołska *Catechesi tradendae*, Rzym 1979, 6.

⁶⁷ KONGREGACJA DS. DUCHOWIEŃSTWA, Ogólna instrukcja katechetyczna *Directorium catechisticum generale*, „Orełdownik Diecezji Chełmińskiej” 1-2(106) (1973), 14.

⁶⁸ EN 78.

Kapłan nauczający w szkole powinien również przez swoją posługę wychowywać katechizowanych do rozważania słowa Bożego oraz modlitwy prywatnej, nie zapominając jednak, że „ci, którzy głoszą słowo Boże w imieniu Kościoła, winni pamiętać, że są również jego adresatami”⁶⁹. Kościół w swym nauczaniu zwraca także uwagę na to, że „szczególną okazją do głoszenia słowa Bożego są doroczne rekolekcje (...). Stanowią one ważne narzędzie ewangelizacji i katechezy”⁷⁰. Tym samym istnieje potrzeba właściwie kształtowanej katechezy parafialnej, w której słowo Boże będzie rozbrzmiewało z całą mocą. Same bowiem rekolekcje nie zaspokoją potrzeby systematycznego słuchania i rozważania słowa Bożego. Katecheza szkolna powinna prowadzić do zaangażowania katechizowanych w budowanie wspólnoty parafialnej, dlatego rozmówienie uczniów w lekturze słowa Bożego podczas lekcji religii w szkole należy postrzegać jako początek ich poszukiwań do dalszej aktywności w poznawaniu Boga.

Nowa ewangelizacja

Ojcowska miłość kapłana, poprzez którą realizuje on swe powołanie, wyraża się w słowie i jego postawie, modlitwie i sposobie sprawowania sakramentów Kościoła, a także w trosce o parafian. Nie ogranicza się ona jednak tylko do wspomnianego wymiaru, ponieważ kapłan niesie wiernym bezcenną pomoc na drodze zbawienia, przede wszystkim głosząc słowo Boże – ta część kapłańskiej posługi z kolei jest dla świata najcenniejszym skarbem, poprzez który Dobry Pasterz prowadzi swoje owce⁷¹. Skoro więc parafia, jako właściwe miejsce kapłańskiej posługi, stanowi „uprzywilejowane miejsce głoszenia Słowa Bożego”⁷², to równie

⁶⁹ KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2002, 120.

⁷⁰ Tamże, 117.

⁷¹ Por. A. F. DZIUBA, *Odkrywać powołanie w szkole Chrystusa. List pasterski Biskupa Łowickiego na IV niedzielę Wielkanocy – Chrystusa Dobrego Pasterza*, 13.04.2008, <https://diecezja.lowicz.pl/list-pasterski-biskupa-lowickiego-na-iv-niedziele-wielkanocy/> (odczyt z dn. 16.02.2020 r.).

⁷² KPPWP 4.

„ważną dziedziną duszpasterstwa Kościoła, dającą możliwość mądrego odkrywania na nowo centralnego miejsca słowa Bożego, jest katecheza, która w swoich różnych formach i fazach zawsze powinna towarzyszyć ludowi Bożemu”⁷³. Tym samym przez gorliwe głoszenie słowa Bożego prezbiter włącza się w dzieło nowej ewangelizacji. Jej istotą jest bowiem rzeczywiste otwarcie człowieka na autentyczne Słowo Boże w jego pierwotnym znaczeniu i formie oraz dotarcie do jego przesłania religijno-egzystencjalnego. Głosiciel słowa Bożego winien mieć zatem na uwadze fakt, że nowa ewangelizacja jest obecnie podstawą duszpasterstwa młodzieży⁷⁴. Sama zaś „posługa słowa jest podstawowym elementem ewangelizacji”⁷⁵. Przypomniała o tym również Kongregacja ds. Duchowieństwa: „Ewangelizacja obejmuje: zwiastowanie, świadectwo, dialog i służbę, opierając się na połączeniu trzech nierozdzielnych elementów, jakimi są: głoszenie słowa, posługa sakramentalna i przewodzenie wiernym”⁷⁶.

Podsumowanie

Dramat odrzucenia Słowa Bożego przez człowieka jest doświadczeniem każdej epoki. Kapłan zaś jako pierwszy we wspólnocie wierzących powinien nie tylko głosić to Słowo, ale przede wszystkim świadectwem swego życia ukazywać, że warto tym Słowem żyć i Jemu poświęcać czas. Ojciec święty Benedykt XVI uwrażliwiał z tego powodu kapłanów i wskazywał na centralne miejsce Jezusa Chrystusa w ich życiu i posłudze. Mówił, że powinni „słuchać Go – poprzez *lectio divina*, to znaczy czytając Pismo Święte nie na sposób akademicki, lecz duchowy; przez to nauczymy się spotykać Jezusa, który jest obecny i mówi do nas. Musimy rozważać i zastanawiać się nad Jego słowami i Jego działaniem wobec Niego i razem z Nim. Czytanie Pisma Świętego jest modlitwą, winno być

⁷³ VD 74.

⁷⁴ Por. J. PRZYBYŁOWSKI, *Znaczenie nowej ewangelizacji...*, dz. cyt., s. 252-255.

⁷⁵ KONGREGACJA DS. DUCHOWIEŃSTWA, *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, Rzym 1997 (dalej: DOK), 50.

⁷⁶ KGS, s. 12.

modlitwą – musi płynąć z modlitwy i prowadzić do modlitwy⁷⁷. Tylko w ten sposób prezbiter będzie zdolny, by rozpałić serca, zwłaszcza młodych ludzi, do przyjęcia słowa Bożego, a jego posługa będzie przynosiła autentyczne owoce. Winien on mieć zatem na uwadze także wskazania św. Pawła VI, który przypomina, że „człowiek naszych czasów chętniej słucha świadków, aniżeli nauczycieli; a jeśli słucha nauczycieli, to dlatego, że są świadkami”⁷⁸. Prezbiter powinien dlatego „często przestawać ze słowem Bożym”⁷⁹, nie zapominając jednak, że spełniając swoją posługę, nie jest promotorem siebie samego, ale Dobrej Nowiny Jezusa Chrystusa⁸⁰. *Dyrektorium ogólne o katechizacji* przypomina dlatego duchownym, że „głoszenie Ewangelii i Eucharystia są dwoma podporami, na których się buduje i wokół których się jednoczy Kościół partykularny”⁸¹. Konieczne jest więc, aby głoszenie słowa Bożego, które stanowi właściwe posłannictwo Kościoła i jest rzeczywistością dynamiczną⁸², nie zostało zawężone jedynie do lakonicznej interpretacji, ale było wpisane również w inne kapłańskie czynności, wśród których należy wymienić przede wszystkim sprawowanie sakramentów jako istotny wyraz posługi wobec wspólnoty wierzących. Istnieje zatem potrzeba właściwie prowadzonej formacji biblijnej seminarzystów i kapłanów, aby głoszenie słowa Bożego było misją, jaką prezbiter podejmuje z radością, zrozumieniem i wewnętrznym przekonaniem. Należy również wprowadzić we wspólnotach parafialnych systematyczne i przygotowane na wysokim poziomie liturgię słowa i kręgi biblijne oraz organizować kursy ewangelizacyjne oparte na czytaniu i rozumieniu słowa Bożego. Ich prowadzenie i odpowiedzialność za

⁷⁷ BENEDYKT XVI, „Nazwałem was przyjaciółmi”. *Homilia Ojca Świętego Benedykta XVI w Wielki Czwartek 13 kwietnia 2006 roku*, „Wiadomości Archidiecezjalne Warszawskie” 7 (2006), s. 749.

⁷⁸ EN 41.

⁷⁹ VD 80.

⁸⁰ Por. A. PRONIEWSKI, *Kapłan – świadkiem komunii z Bogiem*, „Studia Teologiczne” 29 (2011), s. 86.

⁸¹ DOK 218.

⁸² Por. R. PODPORA, *Kościół ewangelizowany i ewangelizujący w przesłaniu papieża Benedykta XVI do biskupów polskich w świetle Ewangelii nuntiandi*, w: R. Czekalski (red.), *Katecheza w Kościele i dla Kościoła*, Płock 2006, s. 274.

nie wymaga zarazem ze strony kapłana głębszej relacji z Jezusem Chrystusem – najpełniejszym i ostatecznym Słowem Boga do ludzi – systematycznej i pogłębionej lektury Pisma Świętego, nieustannego rozwoju intelektualnego, modlitwy i otwarcia na działanie Ducha Świętego oraz – co trzeba bardzo mocno podkreślić – przede wszystkim posłuszeństwa Duchowi Świętemu, który prowadzi wspólnotę Kościoła. Zastosowanie tych form w autoformacji kapłańskiej oraz w formacji wspólnoty parafialnej i w katechezie szkolnej jest podstawą owocności działań ewangelizacyjnych. Zarówno kapłaństwo, chrześcijaństwo, jak i ewangelizacja nie jest możliwe do pełnego przyjęcia i przeżycia bez Słowa Bożego.

Bibliografia

- Bagrowicz J., *Radość bycia kapłanem – konsekrowanym dla zbawienia świata*, „Ateneum Kapłańskie” 154 (2010), s. 215-230.
- Benedykt XVI, Adhortacja apostolska *Verbum Domini*, Rzym 2010.
- Benedykt XVI, *Bądźcie „sługami miłości”*. Msza święta i święcenia kapłańskie, 27.04.2008, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 6(29) (2008), s. 44-46.
- Benedykt XVI, *Głosić Chrystusa i prowadzić ludzi na zbawcze spotkanie z Nim*. Audyencja generalna, 26.05.2010, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 7(31) (2010), s. 51-53.
- Benedykt XVI, *„Jakże niesamowitą rzeczą jest być księdzem!”* Audyencja generalna, 24.06.2009, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 9(30) (2009), s. 48-49.
- Benedykt XVI, *Kapłan i duszpasterstwo w świecie cyfrowym: nowe media w służbie Słowa*. Orędzie na 44. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 3-4(31) (2011), s. 6-7.
- Benedykt XVI, *„Nazwałem was przyjaciółmi”*. Homilia Ojca Świętego Benedykta XVI w Wielki Czwartek 13 kwietnia 2006 roku, „Wiadomości Archidiecezjalne Warszawskie” 7 (2006), s. 747-750.
- Benedykt XVI, *Pan uobecnia swoje działanie przez posługę kapłana*. Audyencja generalna, 14.04.2010, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 6(31) (2010), s. 42-44.

- Benedykt XVI, *Słowo Boże duszą apostołatu i życia kapłańskiego. Niezspory w katedrze Notre-Dame, Paryż, 12.09.2008*, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 10-11(29) (2008), s. 17-19.
- Chat E., *Hierarchiczne kapłaństwo biskupów i prezbiterów*, „Kieleckie Studia Teologiczne” 9 (2010), s. 7-22.
- Chmielewski M., *Miłość Chrystusa Dobrego Pasterza źródłem i wzorem miłości pasterskiej kapłana*, w: M. Wysocki (red.), *Fructus Spiritus est Caritas. Księga jubileuszowa ofiarowana Księdzu Profesorowi Franciszkowi Drączkowskiemu z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin, czterdziestopięcioletnia święceń kapłańskich i trzydziestopięcioletnia pracy naukowej*, Lublin 2011, s. 571-586.
- Chrostowski W., *Duszpasterstwo biblijne jako składnik nowej ewangelizacji*, w: A. Wojtczak (red.), *Nowa ewangelizacja potrzebuje nowych głosicieli Ewangelii. Materiały z sympozjum w Obrze, 19-20 kwietnia 2001 r.*, Poznań 2001, s. 43-56.
- Czecz B., *Chryzologiczny wymiar kapłaństwa w świetle słów: „Chrystus wczoraj, dziś i zawsze” (Hbr 13,8)*, „Miesięcznik Kościelny Archidiecezji Poznańskiej” 3 (1998), s. 26-30.
- Dziuba A. F., *Odkrywać powołanie w szkole Chrystusa. List pasterski Biskupa Łowickiego na IV niedzielę Wielkanocy – Chrystusa Dobrego Pasterza, 13.04.2008*, <https://diecezja.lowicz.pl/list-pasterski-biskupa-lowickiego-na-iv-niedziele-wielkanocy/> (odczyt z dn. 16.02.2020 r.).
- Jan Paweł II, *Adhortacja apostołska Catechesi tradendae*, Rzym 1979.
- Jan Paweł II, *Adhortacja apostołska Pastores dabo vobis*, Rzym 1992.
- Jan Paweł II, *Bądźcie szczęśliwi i dumni, że jesteście kapłanami. Do księży Paryża w Notre-Dame, 30.05.1980*, w: E. Weron, A. Jaroch (red.), *Jan Paweł II. Nauczanie papieskie*, t. 3, 1 (1980), Poznań 1985, s. 672-676.
- Jan Paweł II, *Misja ewangelizacyjna prezbiterów. Audiencja generalna, 21.04.1993*, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 7(14) (1993), s. 40-42.
- Kapłan kształtowany przez Słowo Boże. List biskupów polskich do kapłanów na Wielki Czwartek 2011*, <http://episkopat.pl/kaplan-ksztaltowany-przez-slowo-boze/> (odczyt z dn. 16.02.2020 r.).
- Kasper W., *Nowe akcenty w dogmatycznym rozumieniu służby kapłańskiej*, „Concilium” 1-5 (1969), s. 161-170.

- Kasper W., *Sługa radości. Życie i posługa kapłańska*, Kielce 2009.
- Katechizm Kościoła katolickiego*, Poznań 1994.
- Kodeks prawa kanonicznego*, Poznań 1984.
- Kompedium Katechizmu Kościoła katolickiego*, Kielce 2005.
- Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium duszpasterstwa powołań*, Sandomierz 1991.
- Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2002.
- Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, Rzym 1997.
- Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Instrukcja Kapłan pasterz i przewodnik wspólnoty parafialnej*, Rzym 2002.
- Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Kapłan – głosiciel Słowa, szafarz sakramentów i przewodnik wspólnoty w drodze do trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa*, Tarnów 2005.
- Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Ogólna instrukcja katechetyczna Directorium catechisticum generale*, „Orędownik Diecezji Chełmińskiej” 1-2(106) (1973), s. 3-67.
- Krzyszczko H., *We wspólnocie parafialnej. Poczucie więzi z parafią i Kościołem powszechnym*, Katowice 2010.
- Lubowicki K., „*Ja jestem drogą i prawdą, i życiem*”. *Aktualizacja słowa Bożego we współczesnym przepowiadaniu*, w: J. Kiciński (red.), *Słowo Boże szkołą formacji kapłańskiej*, Wrocław 2011, s. 117-126.
- Michalik A., *Duszpasterz wczoraj, dziś i jutro*, t. 2: *Wybrane zagadnienia duszpasterskie*, Tarnów 1997.
- Ogórek P. P., *W poszukiwaniu istoty stałej formacji kapłańskiej*, „*Studia Gdańskie*” 23 (2008), s. 295-314.
- Ozorowski M., *Służba kapłańska w Kościele*, „*Studia Teologiczne*” 27 (2009), s. 9-19.
- Papieski Komitet Międzynarodowych Kongresów Eucharystycznych, *Eucharystia: Komunia z Chrystusem oraz między nami. Teologiczne i pastoralne refleksje przygotowawcze do 50. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego, Dublin, Irlandia, 10-17 czerwca 2012 roku*, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WR/inne/kongreseuch_10062012.html (odczyt z dn. 16.02.2020 r.).

- Parzyśzek C., *Obraz kapłana w świetle adhortacji Verbum Domini*, „Homo Dei” 3 (2011), s. 46-55.
- Paweł VI, Adhortacja apostołska *Evangelii nuntiandi*, Rzym 1975.
- Piotrowski W., *Czy kapłan może przekonać do dawania świadectwa miłości?*, „Ateneum Kapłańskie” 154 (2010), s. 274-292.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*, Poznań 2000.
- Podpora R., *Kościół ewangelizowany i ewangelizujący w przesłaniu papieża Benedykta XVI do biskupów polskich w świetle Evangelii nuntiandi*, w: R. Czekański (red.), *Katecheza w Kościele i dla Kościoła*, Płock 2006, s. 273-281.
- Proniewski A., *Kapłan – świadkiem komunii z Bogiem*, „Studia Teologiczne” 29 (2011), s. 83-92.
- Przybyłowski J., *Znaczenie nowej ewangelizacji dla duszpasterstwa młodzieży. Studium pastoralne*, Lublin 2001.
- Radoński M., *Wprowadzenie pastoralne*, „Materiały Problemowe” 9 (1986), s. 38-40.
- Ratzinger J., *Kościół. Pielgrzymująca wspólnota wiary*, Kraków 2005.
- Ratzinger J., *Słudzy waszej radości*, Wrocław 1990.
- Rusiecki M., *Zadania prezbitera a jego dojrzałość osobowa (konferencja)*, „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 6 (1997), s. 605-622.
- Sadowski L., *Duchowa formacja kapłana katolickiego według Pastores dabo vobis*, „Studia Diecezji Radomskiej” 7 (2005), s. 335-346.
- Skowronek A., *Wprowadzenie teologiczne. Sakrament święceń kapłańskich*, „Materiały Problemowe” 9 (1986), s. 20-38.
- Skrobisz M. J., *Kapłan słuchającym głosicielem Bożego Słowa według DV 25*, „Studia Loviciensia” 8 (2006), s. 285-298.
- Słomka W., *Oblicza kapłańskiej miłości*, w: W. Słomka, J. Misiurek (red.), *Kapłan pośród ludu kapłańskiego*, Lublin 1993, s. 33-41.
- II Sobór Watykański, Dekret o posłudze i życiu kapłanów *Presbyterorum ordinis*, Rzym 1965.
- Staniek E., *Kapłańska codzienność*, „Pastores” 1 (1998), s. 73-78.
- Thurian M., *Tożsamość kapłana*, Kraków 1996.
- Twardowski J., *Życ chwilą konsekracji*, „Pastores” 1 (1998), s. 39-55.

Zasady formacji kapłańskiej w Polsce, Częstochowa 1999.

Zawada M., *Duchowość kapłańska – refleksje biblijne (cz. 1)*, „Homo Dei” 4(71) (2001), s. 20-31.

Ks. Dawid Galanciak – doktor nauk teologicznych, absolwent Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, kapłan diecezji toruńskiej – wikariusz parafii pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Łasinie, katecheta w Zespole Szkół Ponadpodstawowych im. Kazimierza Jagiellończyka w Łasinie. Dziedziny zainteresowań: katechetyka, metodyka nauczania.